Kalbos ir turinio harmonija
Žodžio svarba

Parengė mokytoja
Ramunė Šmitienė

Turinys ir forma

- Šiuolaikinėje retorikos sampratoje daugiausia dėmesio kreipiama į formos dalykus, tuo tarpu antikinėse retorikos meno koncepcijose ypač akcentuojama kalbų turinio ir harmoningos turinio bei formos elementų pusiausvyros svarba.
- Šiuo požiūriu labai iškalbinga romėnų politiko ir oratoriaus Katono Vyresniojo posakis:

Rem tene, verba sequentur /

Laikykis dalyko esmės, o žodžiai seks paskui

Turinys ir forma

- Sąsaja tarp kalbos ir mąstymo akivaizdžiausiai įžvelgiama senosios graikų kalbos žodyje logos, reiškiančiame ne tik žodį ir pasakytą ar užrašytą kalbą, bet ir svarstymą, santykį, proporciją, argumentavimo pagrindą, racionalų tvarkos principą ir t. t. (plg. tarptautinius žodžius logika, logistika ir pan.).

Turinys ir forma

- Ne mažiau įdomu ir tai, kad graikiškas žodis rhētorikē (tekhnē), reiškiantis iškalbos meną, retoriką, taip pat bendrašaknis graikiškas žodis rhēma („žodis, ištarta, tai, kas pasakyta“), yra tos pat šaknies, kaip ir lotyniškas daiktavardis res, reiškiantis daiktą, dalyką, reikalą (plg. res publica – „bendras reikalas, respublika“).
- Labai archajiškas etimologinis ryšys tarp graikiškojo

rhēma ir lotyniškojo res atskleidžia tai, kad Antikos žmogus daiktą ir žodį (o kartu dalykinį, „daiktinį“ turinį ir žodinę formą) suvokė kaip itin glaudžiai susijusius, o kartais juos net tapatino, nors lotyniškame žodyje res labiau išryškėja daiktinis, dalykinis, kitaip sakant, turinio aspektas, o graikiškajame rhēma, iš kurio kilo ir pats retorikos terminas, labiau aktualizuota žodžio ir žodinės formos išraiška.

Turinys ir forma

- Dalykinio turinio svarbos pabrėžimas jokiu būdu nereiškia, kad antikinės retorikos teoretikai buvo nepakankamai atidūs retorinių kalbų ir tekstų formos dalykams. Priešingai, būtent Antikoje buvo suformuluoti pamatiniai formalieji retorinių tekstų rašymo principai, kuriais bet kuris autorius privalo remtis ir mūsų dienomis. Tai, ką Antikos autoriai, rašę retorikos meno klausimais, yra pasakę apie kalbų ir tekstų formos dalykus, ir mūsų laikais išlaiko kanoninę vertę ir nepraranda universalumo.

Kalbėdami

- Svarbiausia – galvokite ne apie tai, kaip jūs atrodote ar kalbate, o apie tai, ką būtent norite pasakyti pašnekovui. Pasakokite jam, ir stresas atsitrauks, nes jūs mažiau galvosite apie save ir daugiau apie savo klausytoją.

Kalbame

- **Koks kalbėjimo stilius pasirinktas?**
- **Ar aiški trinarė struktūra?**
- **Kalbos turinys ir raiška - turinys ir forma**